

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravištvu: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11467.

List za državne nameščenice in upokojeence

O dolžnosti in vesti

Prinašamo ta članek, ki ga je pred kratkim objavil »Učiteljski tovariš« in ki podaja, žal, le preveč pravilno in točno sliko razravanosti naših dni.

»Tožimo o slabih časih. Ne samo z gmotne strani, ampak tudi o propadanju morale v sedanji dobi. Ne mislim tu samo onih splošnih načel, ki so določena z zakoni in zapovedmi in po katerih lahko grešnika ustrahuješ pred sodnikom, temveč one nepisane zakone vesti, ki urejujejo razmerje človeka do človeka in do družbe ter obratno.

Pri presojanju teh odnosov bi človek sodil, da je sedanji rod izšel iz Nietzschejeve šole in si prevzel za življenjsko geslo njegove besede: »Pogazi vse, kar ti pride nasproti.«

Neizprosni boj, ki so ga zanesli v gospodarstvo krivi nauki liberalizma v polpretekli dobi, je s svojo miselnostjo zašel tudi v duševnost naše dobe. Povsodi vidimo samo tekmo, surovo in nečloveško. Nastalo je pravo prerivanje močnih komolcev, brez ozira na pravo, vest in poštenje.

Dan za dnem opažamo tako nezdrave pojave v naši družbi, v gospodarstvu, politiki in tudi v raznih stanovskih gibanjih.

Ni dolgo temu, ko je neki javni delavec priobčeval v ljudskem listu članek, kjer se zavzema za to, da bi en stan nadvladal gospodarsko nad drugimi. Tako nezdravo načelo se je v zgodovini že nešteto krat kruto maščevalo in privedlo do katastrof. Navedeni članek ima sicer čisto drugo ozadje in pripravlja le ugodna tla za dosego mehkih sedežev. Vidi se pa, da danes ljudje za svoja sebična nagnjenja žrtvujejo brez oklevanja svoje notranje prepričanje in radikalne nazore, ki so jih zagovarjali še pred nedavnim časom...

Pravica močnejšega se uporablja današnje čase že tako v preobilni meri. Naj spomnim samo na to, da ljudje, ki so prišli kakor koli in kjer koli do neke moči, sodijo druge največ po barvi, ne pa toliko po njih zmožnostih, poštenosti in značaju.

Prišli smo že tako daleč, da si razni mladi negovanci laste tudi v službah pravice, ki jih jim nikjer ne dovoljuje zakon. Če le opomniš takega človeka na zakon, ki velja za vse državljane v enaki meri, se ti odreže:

»Imam zaščitnike, ki me bodo branili. Meni se ne more nič zgoditi.«

Takih podjedov reda, avtoritete in vesti bi se morala otrestiti današnja družba in ne smeli bi jesti kruha, ki se jim reže iz javnih sredstev. Kar enemu ni dovoljeno, ne sme biti drugemu.

Vse to reže nevarne rane tudi našemu šolstvu. Kaj je danes upravitelj, kaj nadzornik? Listič na drevesu. Odkrita beseda ali celo upravičena graja nepravilnega ravnanja v službi že rodi odpor in zahrbtno rovarjenje ljudi, ki čutijo kjer koli zaščito, ali zavzemajo v javnem življenju kake »položaje«. Maščevanje in posledice tega so hitro tu. Ljudstvo pa ugiba, izprašuje in se čudi, ker večinoma ne pridejo na dan pravi vzroki.

Dogaja se celo, da podrejeni preko svojih starešin intervenirajo v za-

devah, ki spadajo edinole v službeno kompetenco, pa se jim nič ne zgodi, akoravno imamo tako stroge službene predpise glede službene poti. Taki nezdravi in nenormalni pojavi rode odpor, vzbujajo zavist, sovraštvo in zagrenjenost ter vplivajo porazno na moralo posameznika, nevidno pa se zajeda taka nezdrava miselnost v duševnost sodobne generacije. Grehi prihajajo v navado in občutljivost za pravost in pravo nevede izginja. Človeku se kar zdi, da splošno izgubljamost vest in nimamo nikogar, da bi jo nam dnevno izpraševal. Včasih smo imeli vsaj Cankarja, ki je sproti bičal razne vrste rodoljubov, kameleonov in von šivicev — danes smo brez tako močnih izpovednikov.

S propadanjem odgovornosti in vesti gremo nevzdržno v gotovo pogubo, ki pomeni propast posameznikov in celotne družbe.

Iustus.

Postanek in razvoj drž. uradništva na Angleškem

I. Zgodovinski pregled.

Splošno znano je, da je Angleška med sodobnimi evropskimi državami tista dežela, kjer se je samoodločba naroda najprej razvila in kjer je tudi samouprava naroda dosegla najpopolnejše in najbolj izdelane oblike. Prav tako znano je tudi, da Angleška dolgo časa sploh ni poznala poklicnega državnega uradništva, temveč so javno upravo vodili — vsaj po imenu — izvoljeni, oziroma od kralja postavljeni uradniki. Kakšen je bil razvoj od prvih početkov urejenega državnega uradništva, pa do danes, naj pojasnijo naslednja izvajanja.

Pod poslednjimi kralji iz rodu Stuartov so imeli vladarji absolutno pravico podeljevanja uradniških mest, katera so po večini bila zaupana članom parlamenta kot nagrada in vaba za bodočnost. Pozneje je prešla ta pravica podeljevanja uradniških dostojanstev na stan lordov, ki so polagoma izpodkopali kraljevsko oblast in s časom zasedli vsa odločilna mesta v državi. Ko je bil kasneje angleški stan lordov prisiljen odstopiti svoj privilegirani položaj in oblast političnim

strankam, je prešla na te tudi pravica odločevanja o podeljevanju uradniških funkcij. Seveda je ta pravica radi nešteti zlorab postala pravo zlo in izvor korupcije ter nejevolje večine državljanov. Zato ni čudno, da je od tega posili gospodstva političnih strank razvoj uradniškega stanu bil usmerjen k ideji politično neodvisnega, popolnoma svobodnega, strokovno izobraženega uradništva, ki edino more jamčiti za popolno nepristransko, samó splošno koristi vpoštevajočo javno upravo.

Za ta razvoj angleškega uradništva je treba poiskati razloge v čisto svojevrstni zgradbi in organizaciji angleške državne uprave. Ta je namreč nastala in se razvijala docela drugače kot državne uprave raznih evropskih celinskih držav. Predvsem je bilo važno to, da je bil velik del javne uprave v rokah lordskih gospodstev. Seveda je bilo sprva le razmeroma malo višjih oblastnih, katere je kralj kot fevde podeljeval velikim lordom. Šele polagoma se je z naraščanjem potreb javne uprave število teh oblastev pomnožilo.

Pri tem je pa treba ugotoviti, da so na Angleškem od nekdaj dobro razlikovali politične in nepolitične uradnike. Prvi so tisti uradniki, ki upravljajo izvršilno (eksekutivno) službo in ki nasproti občinstvu predstavljajo državno oblast. Ti se imenujejo »Public Officers«. Uradniki v pravem pomenu besede, pravi pisarniški uradniki, ki samo izvajajo in izvršujejo naročila svojih predpostavljanih, so pa tvorili skupino nepolitičnega uradništva. Imenovali so jih »Civil Servants«. Urade in uradna dostojanstva je bilo mogoče kupiti, zastaviti, prodati. Za pridobivanje ali izgubo teh z uradniškimi mesti zvezanih pravic so se uporabljali splošni civilnopravni predpisi.

Seveda je jasno, da je ta način zasedanja javnih službenih mest neobhodno moral dovesti do velikih neurednosti. Za upravno službo ni več prišla v poštev osebna usposobljenost, temveč pogoj je bila pripadnost plemiškemu stanu. Ker vladar z naraščanjem upravnih nalog ni mogel več iz lastnih sredstev nagradjevati lastnikov najvišjih oblastnih in faktičnih izvršiteljev javne uprave, je bilo treba najti kritje za te nagrade na drug način. To se je zgodilo s tem, da so se uvedle tako zvane pristojbine, ki so jih poznali tudi v nemških državah pod imenom »Sporteln«. Poleg tega se je pojavilo kot posledica tudi združevanje mnogih, bistveno čisto različnih uradniških funkcij v eni osebi. Tak lastnik različnih uradov seveda ni mogel vseh svojih funkcij točno in vestno opravljati ter je moral za izvrševanje vsaj nekaterih teh služb nastaviti namestnike. Ti so spet izrabljali občinstvo in malomarno vršili svoj posel, tako da so se vse pogostejše pojavljale pritožbe.

Ker se je v teku stoletij polagoma še udomačil običaj, da so uradi prehajali na zakonite dediče umrlega lastnika, ki je uradno oblast sprejel kot fevd iz kraljevih rok, so postale te uradne funkcije skoro dedne v določenih lordskih družinah. Sčasoma je postala uprava tudi vse bolj komplicirana, tako da nosilci uradnih funkcij zaradi svoje skromne izobrazbe niso več zmogli zahtev, katere je nanje stavila naraščajoča in zmerom bolj zamotana javna upravna služba. Zato so bili prisiljeni izročiti izvrševanje upravno-uradnih dolžnosti duhovnikom. S tem

Dr. Martin Malnerič,
Dubrovnik:

V prirodi na jugu

Ta ali oni pisarniški človek si zaželi preživeti nekaj tednov svojega dopusta kje daleč na jugu, morda ob morju; ali pa ga tja zanese tudi službena potreba.

V raznih vodnikih najdemo najvažnejše podatke o kraju, kamor smo se namenili. Je pa še mnogo stvari, o katerih knjige ne pišejo, pa je vendar dobro vedeti zanje.

Estetika morja morda ni manjša, kot je estetika planin. Toda, kakor imajo planine svoje neugodnosti, tako tudi morje ni brez njih. Morskih volkov se v naših morskih kopališčih ni treba preveč bati. V največji vročini prihaja sicer precej teh zverí tudi v Jadransko morje, posebno za prekoceanskimi ladjami, toda zelo redko se zgodi, da bi morski volk napadel človeka; opreznost seveda ne more škodovati. Pomorska oblastva izdajajo potrebna javna opozorila in primerne odredbe, čim se kje pojavi morski volk.

Tudi s hobotnico (polipom) se pri kopanju ni preveč prijetno srečati; pravijo, da hobotnica lahko s svojimi trakovi človeku zamaši nosnice ter ga tako zaduši.

Hobotnice popadajo posebno rade bele predmete; zagoreli ljudje, ki so opečeni od sonca, jih manj mikajo, kot pa belopoltni.

V morju se ni dobro dotikati meduz, prozornih morskih klobukov, ki nas sicer

opečejo kot koprive. Je tudi nekaj vrst morskih rib, ki imajo strupene plavuti, a nekako jeguljaste »morene« imajo zelo nevarne zobe, ki nam lahko razrežejo roko. Toda te vrste morskih prebivalcev so nevarnejše za ribiče, kot pa navadnim kopalcem.

Prav neprijetne so posledice, če stopiš v morju na morskega ježa, ki jih ponekod na morskem dnu vse kar mrgoli; imel boš z njegovimi iglami v svoji nogi več tednov posla.

Tudi ni previdno skakati na plitvih mestih v morje na glavo; lahko si tako zlomiš tilnik. Še manje je šale z razburkanim morjem, ki je že marsikaterega svojega prenavdušenega občudovalca, ki se mu je preveč približal, potegnilo v svoje hladne valove, ga vrglo nato ob skalo, da se je onesvestil, ter ga potem spet povleklo za seboj. Zlasti je nevaren tako, zvani »trečak«, t. j. tretji val, tretji udarec redno ponavljajočih se valovnih skupin, ki nam kaj lahko izpodmakne nogo, če še tako čvrsto stojimo.

Severnemu obiskovalcu, ki se koplje v morju, se po nekaj tednih pogostoma odpirajo na telesu tyyori; pod pazduho, na vratu, stegnu itd. Mnogi se radi tega preplašijo, češ, da jim morje škoduje; menim pa, da je to najboljši dokaz, da jim je bilo morje zares potrebno, da jim izčisti kri.

Kopanje pospešuje tek, a kopanje v morju ne pospešuje poželenja za alkoholom, morda za vinom, skoro bi si prej zaželeli — čašico čistega morskega elementa, vode.

Nekateri leže predolgo na soncu, posebno takoj prve dni, začne se jim lupiti koža, mlada koža peče, a nastopa tudi mrzlica. Glavo si je treba pri sončenju vselej zavarovati pred žgočimi sončnimi žarki.

Tudi je skrajno neprevidno, skakati v morje s polnim želodcem; mnoge starejše je tako že zadela kap. Po obedu je treba počakati vsaj kakšni dve uri, oz. tako dolgo, da je izvršena prva prebava, in potem šele pojdí v morje. Nič kaj prijetno ni, če nam pade, ko se sončimo, »z drugega nadstropja«, t. j. s skale, pod katero ležimo velik kamen, ali pa celo kakšna strupena kača pred nogo. Je že pametneje, da se ne vlečeš tik pod pečino.

Ob morju je ponekod, posebno, kjer je mnogo zelenja, tudi precej komarjev; zato je skalnata obala ugodnejša. Tudi po sobah, ki leže neposredno na zeleni morski obali, je navadno precej komarjev, enako neprijetnih, če prenašajo malarijo, ali če je ne prenašajo. Najbolje je, da prej zapremo okna, preden prižgemo v sobi luč, ker sicer ti neprijetni ponočni gosti kaj hitro napolnijo sobo, pa bomo spali — kot na iglicah. Nič nam ne bi koristilo, če bi se hoteli skriti — pod posteljo. Zato nimajo ponekod zamreženih samo oken, marveč tudi postelje.

Toda prav oni drobni »popadači«, ki prenašajo malarijo, si najdejo pot tudi skozi vse mreže. — Komarje preganjamo uspešno z »buhačem«; malo ga naspemo na krožnik in zažgemo; pa jo komarji koj odkurijo; tudi drugi mrčes ma pred buhačevim dimom veliko spoštovanje. V Ljum-kuli so

naši vojaki odganjali mrčes s pomočjo nekakšne visoke trave, ki raste ob Drinu in ki so jo zatikali ob vseh straneh postelje; pa sem spal — prav sijajno!

Naše dame se nekako težko navadijo na južne kraje. »Oh, tukaj mi ni obstanka! Stopila sem v sobi na škorpionja!« No, pa se ni nič hudega zgodilo; jaz sem — za svojo osebo — opazil v Albaniji, da so me škorpiončki pustili čisto pri miru, če sem jih pustil pri miru. — Tako je najbrž tudi s kačami.

Najnevarnejši so morda »poskokji«, ki skačejo za ljudmi 30 cm visoko. Gospod S. A. mi je pripovedoval, da je za vedno hvalen svojemu ljudskošolskemu učitelju (v Kotor Varoši) za dragoceno navodilo; da je treba pred poskokom odskočiti oziroma bežati v krivi črti; to opozorilo, da mu je pozneje nekoč rešilo življenje; pobegnil je pred poskokom v krivi črti, dočim je poskok, ki se je za njim pognal v ravni črti — treščil v prazno. — Ponekod so kače tudi na drevesih, da se zde, kot da bi bile — veje. V Konavljih (pri Cavtatu) je nekoč kača, viseča z drevesa, pičila dvanajstletno dekletce v oko, da je deklica od pika umrla. Tudi ni previdno, vsteti se na kamenite ograje. Neki slovenski uradnik, ki je imel mnogo posla v terenu, se je nekje v Hercegovini vsedel na takšno ograjo. Začutil je pod seboj nekaj hladnega in hitro odskočil. Na mestu, kamor se je bil vsedel, je ležala velika strupena kača.

Za časa velike vročine zagledaš morda v svoji sobi, na stropu ali pa na steni nekakšno kratko, razkoračeno, rumenkasto-

so dosegli, da je prešla eksekutivna upravna oblast v roke znanstveno izobraženih ljudi, razen tega se je pa s tem tudi doseglo, da uradi niso bili več predmeti zasebnega dedovanja. Iz tega časa izvira tudi naziv, katerega imajo še danes angleški uradniki, namreč »Clerks« (od latinske besede »clericus«). Take razmere so na Angleškem vladale prav do reformacije.

Korenita sprememba je nastala šele konec 18. stoletja, ko sta znamenita državnik Edmund Burke in Viljem Pitt uvedla svoje znane upravne reforme. Dotle so bili, kakor že povedano, nosilci uradne oblasti lordi, ki so se v ti lastnosti zvali »Officers«, medtem ko so po njih nastavljeni »Clerks« bili prav za prav samo pomožne delovne moči. Slednji so prejeli svoje plače iz skladov pri posameznih uradih, ki so se nabirali iz pristojbin, katere so za izvršitev zahtevanega uradnega posla v ta namen plačevale stranke. Seveda je poglaviti del teh pristojbin pripadel nosilcu uradne oblasti.

Z Burke-Pittovo reformo naj bi se bila odpravila vsa pokrajinska oblast, ker zahteva njihovo vzdrževanje mnogo sredstev, njihova korist za pravosodje in upravo je pa bila izredno majhna. Nadalje je ta reformni načrt zahteval, naj se odpravijo vsa kronska veleposestva, ker služijo v glavnem samo zato, da si nekateri izbranci prekrbe mastne postranske službe. Odpravila naj bi se vsa tista oblastva, oziroma naj bi se združili vsi uradi, ki niso neobhodno potrebni za državo. Preuredila naj bi se določitev pristojnosti posameznih uradov, upravni posli naj bi se osredotočili v finančnem ministrstvu in uredilo naj bi se vprašanje pokojnin za preostale družine javnih uslužbencev. Država naj bi sama prevzela izplačevanje uradniških prejemkov, sistem pristojbin (tkzv. Spotelwesen) naj bi se odpravil, uvedla naj bi se upravna računsko kontrola in združitev proračunskih pripravljalnih del.

(Se nadaljuje.)

Ustno obvestilo in pismena odločba

Važna odločba splošne seje državnega sveta

Na podlagi § 13. zakona o poslovnem redu v drž. svetu in upravnih sodiščih je bil splošni seji državnega sveta predložen v razlago § 112. zakona o obnem upravnem postopku (z. o. u. p.) v zvezi s čl. 21. in 22. zak. o drž. svetu in upr. sodiščih (z. d. s.) glede vprašanja: ali je upravno oblastvo, ki je stranki svojo odločbo o zavrnitvi strankine zahteve samó ustno sporočilo, dolžno izdati stranki odklonilno odločbo pismeno tudi tedaj, če je stranka zahtevala pismeno odločbo po preteku 30-dnevnega roka iz čl. 21. z. d. s., računajoč od dne sporočitve odločbe — oz. ali je stranka, kateri je odklonilna odločba upravnega oblastva bila samó sporočena, dolžna, da v svojo vložitev upravno-sodne tožbe zahteva pismeno odločbo v roku 30 dni od dne sporočitve, ali more to zahtevati tudi po tem roku.

To vprašanje je bilo postavljeno v primeru št. 29.934/35, kjer je nekdo zahteval od ministrstva za vojsko in mornarico, da mu prizna značaj prostovoljca, ministrstvo ga je pa zavrnilo s kratkim odlokom, ki je bil stranki sporočen, toda ji ni bil vročen. Ob sporočitvi odloka ni stranka nič ukrenila, temveč je po več kot šestih mesecih po sporočitvi zahtevala od ministrstva utemeljeno formalno odločbo. Na to zahtevo ji je ministrstvo izdalo odločbo, v kateri je navedlo, da se je vprašanje pritožnikovskega prostovoljskega značaja že obravnavalo s prej sporočenim odlokom, proti kateremu se stranka ni pritožila na državni svet, in da se o tem ne more več odločati. Strankino tožbo proti ti odločbi je državni svet zavrnil, mimo drugega tudi zato, ker tožitelj po sporočitvi pr-

vega odloka ni v 30-dnevnem roku iz čl. 21. z. d. s. niti zahteval formalne utemeljene odločbe, niti se ni zaradi tega odloka pritožil na državni svet.

V primeru št. 24.208/36 je bil položaj do vložitve tožbe na drž. svet pravno enak, kakor v primeru številke 29.934/35. Na to tožbo je pa drž. svet spoznal, da je odločba, izpodbijana s tožbo, nasprotna zakonu, ker rok za tožbo na drž. svet pričenja po čl. 21. z. d. s. teči od dne vročitve, ne pa od dne sporočitve odločbe. Ker pa tod sploh ni bila izdana odločba v obliki iz §§ 106. do 110. z. o. u. p., niti ni bila stranki vročena po § 112., torej stranka ni niti mogla vložiti tožbe, imela pa je pravico zahtevati, da se ji izda formalna odločba. Ker pa taka zahteva ni vezana na noben rok, se stranka tudi ni mogla zakasnit s to zahtevo.

V obeh primerih je bilo torej pravno vprašanje isto, toda se je v oddelkih drž. sveta različno obravnavalo, radi česar je bilo predloženo splošni seji drž. sveta, ki ga je dne 27. marca 1937., pod št. 8.016/37, preučila in spoznala:

»Po z. d. s. (čl. 15. in 18.) more proti odločbi drugostopnega upravnega oblastva, ki napada kako pravico ali neposredni osebni interes, utemeljen v zakonu, poedinec vložiti tožbo administrativnemu sodišču. Po čl. 21. se vložiti tožba v roku 30 dni po vročitvi odločbe uprav. oblastva, po čl. 22. se pa mora hkrati s tožbo predložiti spis sam v izvirniku ali prepisu. To pomeni, da prične teči rok za tožbo od dne vročitve, ne pa od dne obvestitve o odločbi, in že iz tega se sklepa, da se mora odločba stranki vročiti, ne pa samó sporočiti. Po tem pomeni to, ker

se po čl. 22. mora obenem s tožbo predložiti tudi odločba, da je vročitev odločbe stranki predpostavka za strankino tožbo, možnost vložitve tožbe pa predstavlja za stranko pravico, ki jo ji priznava zakon. Posledica tega je ta, da bi se z nevročitvijo, temveč s samim sporočilom odločbe stranki onemogočila isti vložitev upravno-sodne tožbe, t. j. uporaba z zakonom priznane ji prava. Če iz z. d. s. izhaja po tem, da mora upravno oblastvo svojo odločbo stranki vročiti, ne pa samo sporočiti. Toda tudi neodvisno od teh predpisov z. d. s., iz katerih samó s pomočjo razlage izhaja dolžnost upravnega oblastva, da svojo odločbo stranki vroči, ne pa samo sporoči, je ta dolžnost upravnemu oblastvu predpisana izrečno s poznejšim zakonom o obnem upravnem postopku (§ 112.). Po njem se izdaja glavna odločba strankam pismeno, v IV. poglavju tega zakona so pa posebne določbe o načinu vročanja odločb stranki.

Po teh predpisih je torej upravno oblastvo dolžno, da svojo pismeno odločbo vroči stranki, rok za upravno-sodno strankino tožbo pa prične teči od dne vročitve take odločbe. Sama sporočitev odločbe stranki brez vročitve, čeprav je sama po sebi zakonu nasprotna, onemogoča stranki vložitev upravno-sodne tožbe oziroma se na čl. 22. z. d. s., po katerem se mora tožbi priložiti tudi odločba. Zato in oziroma se na odločbo čl. 21. z. d. s. sporočitev odločbe po zakonu ne povzroči, da prične teči rok za upravno-sodno tožbo. Ravno zato in oziroma se na poedinecovo pravico do vložitve upravno-sodne tožbe in na navedene zakonske določbe o dolžnosti upravnega oblastva, da vroča svoje odločbe stranki, je oblastvo dolžno, da svojo

pismeno odločbo stranki vroči, tudi poleg morebitne sporočitve odločbe, ker sporočitev, mimo tega da ni predvidena v zakonu, po zakonu ne povzroči nobenih pravnih posledic glede poedinecove pravice do uporabe pravnih sredstev. Kot posledica te zakonske dolžnosti upravnega oblastva gre stranki pravica, da mimo sporočitve zahteva vročitev pismene odločbe. Ta strankina pravica pa po zakonu ni vezana na noben rok. Rok iz čl. 21. z. d. s. je določen za upravno-sodno tožbo in postavlja kot pogoj, da je bila odločba stranki že vročena. Zato ne more vezati stranke glede njene zahteve, da se ji odločba upravnega oblastva vroči. Ker pa tudi v nobenem drugem predpisu ni določen rok, v katerem bi poedinec mogel zahtevati vročitev pismene odločbe, kar je sicer razumljivo že oziroma se na zakonske določbe o dolžnosti oblastva, da svojo pismeno odločbo stranki vroči tudi brez njene posebne zahteve, pomeni to, da more stranka zahtevati, da se ji odločba upravnega oblastva vroči vse dotle, dokler te odločbe ne prejme.

Iz teh razlogov je na podlagi §§ 12. in 13. zak. o posl. redu v drž. svetu in upr. sodiščih, splošna seja drž. sveta izdala dne 27. marca 1937. pod številko 8.016/37 to-le

o d l o č b o

o razumevanju § 112. z. o. u. p. v zvezi s čl. 21. in 22. z. d. s.:

Upravno oblastvo, ki je stranki svojo odločbo o zavrnitvi strankinega zahtevka sporočilo samó ustno, je dolžno izdati stranki odklonilno odločbo pismeno tudi tedaj, če je stranka zahtevala pismeno odločbo po izteku 30-dnevnega roka iz čl. 21. z. d. s., računši od dne sporočitve odločbe.

Za redno izplačevanje prejemkov

Mnogim panogam aktivnih državnih uslužbencev, zlasti pa vsem upokojencem, je prav dobro v spominu, kako neredno so se še pred nekaj leti izplačevali službeni prejemki oz. pokojnine. Zlasti slednje so prejemale upokojenci redoma z znatno zamudo, časih komaj konec meseca, namesto že prvega. Pritožbe posameznikov kakor tudi strokovnih in stanovskih organizacij so se ponavljale brez prestanka, vendar je pa sprva kazalo, da se vse zaman. Prizadeti uslužbenci in upokojenci so iskali krivce teh nepotrebnih in zanje tako mučnih zakesnitev, našli jih pa niso — oz. nerednosti ni bilo mogoče odpraviti. Šele dobro leto je tega, kar so se razmere v tem pogledu izboljšale in se prejemki — če izvzamemo redke posamezne primere popolnoma neupravičenih zamud — pravilno in redno izplačujejo začetkom meseca — vsaj pri nas v Sloveniji.

Zanimivo je, kaj pravijo k temu vprašanju navodila za izvrševanje pro-

računa za leto 1938./1939., ki jih je izdal finančni minister dne 6. aprila pod št. 35.900/II. V 4. odst. I. dela prvega oddelka je tale predpis, ki ga zaradi načelne važnosti objavljamo v celoti:

»Kljub mnogim izdanim razpisom in naredbam se še stalno dogajajo primeri, da se drž. uslužbencem prejemki neredno izplačujejo, čeprav vzrok temu nerednemu izplačevanju ni pomanjkanje potrebnih denarnih sredstev, ker so vse izplačilne blagajne s temi sredstvi redno in popolnoma založene.

To neredno izplačevanje povzroča samó malomarno izvrševanje računске službe posameznih organov, ki ne pazijo na to, da bi se pravočasno opravila potrebna virmiranja in bi se odprli krediti v zadostnih zneskih. Plačilni sezname se izplačilnim blagajnam ne pošiljajo najdlje do 20. t. m. za naslednji mesec (kakor je to strogo naročeno). Če se pa tudi pravočasno pošljejo, jih je treba zelo pogostoma po

čno, skoro kot človeška ribica prozorno kuščarico, ki jo imenujejo Dalmatinci »tarrantulov«. Pravijo, da je ta kuščarica nevaren strup, če pade v jed, kot n. pr. v juho, v mleko in podobno.

Preden ješ morsko ribo, je najboljšje, da se sam še pred pripravljanjem prepričaš, če je res sveža, posebno tam, kjer dovažajo ribe iz oddaljenih hladilnic.

Da ni previdno, puščati vrednostnih stvari v kopaliških kabinah, ali pa v prtičnih sobah z odprtimi okni, je sleherne malo lahko razumljivo; toda to spada že v drugo poglavje.

M. Gerty:

Pustolovčevo zasebno življenje

Sredi noči je planila gospa Alina iz spanja in sedla. Slišati ni bilo sicer nobenega šuma in v sobi je bilo črno kot v rogu, toda nenadoma je z nezmotljivo gotovostjo začutila, da je nekdo navzoč. Srce ji je močno razbijalo, ko je prisluskovala v temo. Nič se ni zgenilo.

»Hej!« je s kar mogoče trdnim glasom vprašala temo. »Hej! Kdo je v sobi?« Za trenutek je ostalo še vse tiho, nato se je lestenec zableščal v močni električni luči.

»Ob ti uri bi morali lepo spati!« je odgovoril možki, ki je mirno stal med vrati in jo opazoval. Bil je visok, širokopleč, po teze v obrazu so semu ostro rezale v

obraz, brada je bila energično poudarjena, imel je temne lase in zamolklo polt ter nenavadno svetle, ostre oči.

»Kako pridete semkaj?« je vprašala Alina vsa ogorčena.

»Res vas nisem hotel motiti, gospa. Saj sem imel prav za prav opraviti le v sosednji sobi. Toda na žalost ste tako neredni!«

»Nezaslišana nesramnost!«

»Skrajno neredni!« je ponovil. »Samo polovico vašega nakita sem mogel najti. Vaša skrinjica je bila na pol prazna — in niti zaklenjena ne. Dobil sem biserno ovratnico, verižico in diamantno zaponko. Kje pa so, gospa, vaši uhani? Pa smaragdni prstan? In akvamarin? Nakit se mora spravljati v skrinjico in skrbno zaklepati!«

Podržal je najdene dragulje malo proti luči in si jih nato vtaknil v žep.

»Pri priči mi boste dali nazaj nakit in zapustili stanovanje! Sicer vas dam takoj zapreti!« Alini so črne oči kar žarele od jeze. Nežno oblikovani, ozki, blede in svojeglavi obraz se ji je belo odražal pod sijajnimi črnimi lasmi.

»Spoštovana gospa!« je dejal smehljaje se, sedel na rob postelje in sklenil dolge negovane prste nad prekrizanimi nogami. »Gospod Jules Lepin, vaš mož, se pred šestimi tedni ne vrne z Angleškega, kamor je šel po poslih. Sobarica je odšla s šoferjem zdoma, vaša kuharica je pa — kar je vsega obžalovanja vredno — na pol gluha.«

»Torej sem čisto sama?«

»V moji družbi ste. Če želite, ostanem še malo pri vas. Mogoče vam je vse skupaj končno le nekaj novega.«

Alina ga je zamišljeno ogledovala. »Ne smem se obnašati kakor kaka majhna šolarica!« si je mislila. »Sicer je pa videti prav čeden fant. To bo končno vendar možki, ki mu nista edina malika borza in kupčija!«

Čez nekaj časa se ji je že zdelo, da je naravnost dražesten. »Razumen, zabaven, mlad in poln domišljije. Kako drugačen, kakor moj Jules!« Alini je obraz prišel sijati. Čutila je, da jo preplavljajo nove moči. V tujčevi postavi je nepoznan svet pustolovščin, nevarnosti in neomejenih možnosti vabljivo stopil pred njo. Končno sta pila vino, nato še liker in ura je postala tri.

Gaston Morand je vstal. »Milostljiva gospa«, je dejal, »ta noč je celo zame presenetljivo minula. Našel sem toliko več, kot sem iskal... Sicer se to ne strinja z mojimi načeli, toda vseeno bi si rad dovolil pokloniti vam skromno darilce...«

In skoro v zadregi se je priklonil in podal Alini — njen nakit. Alina se je smejala. »Vi ste res končno mož, pri katerem nikoli napetj ne več, kaj bo dejal prihodnji turentek, in sicer v kakršnem koli položaju. Rada bi vas spet videla pri nas. Obiščite me kmalu. Boste? Toda le zanesljivo pridite!« —

Gospod Morand je prišel spet na obisk. Alina se je kar pomladila in prevzela jo je mladostna moč.

»Če bi le vedeli, kako vas zavidam!« mu je rekla nekega dne. »Vaše življenje je polno strasti in nevarnosti... Morebiti vas čaka še bogastvo in oblast... Morebiti pa

revščina in ponižanje. Vse to vsebuje čar negotovosti, ki se mu ni moč upirati...«

»Alina? Na vse zadnje bi še zamenjali z menoj?«

»Seveda!« je odločno odvrnila. »Seveda bi rada menjala. Kaj pa je to moje življenje z Julesom? Trudno, enakomerno življenje v mraku. Dnevi ugašajo z nami in nikdar, nikdar ne prinese ničesar, kar bi bilo vredno doživeti. Z vami bi pa mogla spoznati prav vse, vse kar je divjega in nenavadnega...« Kar žarela je od pričnanosti.

»Alina... Alina...« je zašepetal Gaston. »Očarljiva ženska ste! Najidealnejša tovarišica bi mi bili. Bi res hoteli zapustiti moža in začeti z menoj novo življenje?«

»Rada!« je vzkliknila. »Rada! Zakaj me niste vprašali po tem že davno prej?« —

Trije tedni so minili na Rivieri v vrtincu vesele, nemotene zaljubljenosti. Alini se je zdelo, da živi na živobarvnem otoku sredi morja sive vsakdanjosti. Nato sta se vrnila v Pariz.

»Delo me kliče«, je izjavil Gaston, »in čut dolžnosti mi ne da, da bi še delj lenaril.« Uredila sta se v Gastonovi vili.

»Kako srečna sem!« je dejala Alina. »Že čez teden dni se vrne Jules in potem bi šlo vse prav tako, kakor prej.«

»Res je, ljubica. Toda zdaj se prične tudi za naju resnoba in red. Prevzela boš odslej predvsem skrb zame in prosim, pazi predvsem na mojo prehrano! Bojim se, da mi že raste trebušek! Končno vsak poklic zahteva od človeka, da skrbi za svojo zunanost.«

večkrat vrniti nakazovalcem, da jih popravijo, ker niso seznanjeni sestavljeni po predpisih.

Zato tudi ob ti priložnosti opozarjam vse nakazovalce in druge pristojne organe, naj se ravna po popolnoma po predpisih pravilnika o poslovanju računovod. odsekov pri ministrstvih in o računovod. službi pri nakazovalcih, kjer je jasno predpisano, kako se izplačujejo prejemki.

Finančnim direktorjem naročam, naj tudi sami ukrenejo vse potrebno, da se bodo prejemki pravočasno izplačevali, in naj mi poročajo o vsakem nerednem izplačilu, da bom odredil, kar je potrebno za kaznovanje vsakega nakazovalca II. stopnje ali drugega organa brez razlike, ki bo zakrivil za nesnitev izplačila.

Iz prednjega strogega naloga fin. ministra je videti, da je mnogokrat krivda za zakesnitev izplačila tudi pri nižjih oblastvih, ki površno in malomarno sestavljajo plačilne sezname. Zaradi takih pomot je treba sezname vračati v popravilo, zaradi tega pa se izplačilo zavleče in po neodpustljivi nemarnosti poedincev trpi ves stan oz. vsa stroka, ker ne dobi v pravem času svojih prejemkov. Seveda se slične napake in nerednosti dogajajo neredno tudi pri osrednjih oblastvih. Že sam tovariški čut in zavest dolžnosti zahtevata, da vsi, ki imajo posla s temi deli, o pravem času in pravilno izvrše svojo dolžnost, da ne bo več teh res popolnoma nepotrebnih zakesnitev in iz njih izvirajočih pritožb, ki škodujejo ugledu celotne državne uprave.

Zborovanje upokojencev v Ljubljani

Že zadnjič smo na kratko omenili, da je bil v nedeljo, dne 22. maja, redni občni zbor Banovinskega društva drž. in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. Zborovanje je bilo sklicano v dvorano frančiškanskega kolegija in se ga je udeležilo prav lepo število članov, kar priča o zanimanju članstva za delo organizacije.

Po uvodnih formalnostih, po spremembi udanostnih brzojav in pozdravu gostov je predsednik društva, g. dr. Ivo Vrtačnik opisal poslovanje organizacije v zadnjem letu. Društvo je posvečalo pažnjo zlasti rednemu izplačevanju pokojnin, povečanju železniških ugodnosti in drugim poglavitnim težavam, ki tarejo upokojence. Za odpravo kuluka je storilo društvo, kar je moglo, prav tako se je trudilo izposlovati zvišanje prejemkov na višino izpred oktobra 1935. Organiziranje upokojencev je napredovalo, tako da ima društvo že 2917 članov. Premoženja je organizacija zbrala nad 100.000 din. Posmrtninski sklad, ki je bil nedavno ustanovljen, je pričel poslovati in ima že 132 članov.

Iz tajniškega poročila g. Antona Spendeta je bilo videti, da društvo prav agilno deluje. Za zagrebško organizacijo, ki je po moči prva v državi, je takoj ljubljanska, ki združuje skoraj tretjino vseh drž. upokojencev iz naše banovine. Društvo zasleduje že delj časa načrt za ustanovitev zveze vseh banovinskih upokojenskih organizacij, kar bi bilo v korist enotnemu nastopanju in s tem vsemu stanu upokojencev. Zaradi prenizkih pokojnin so posamezni člani izstopili iz društva z utemeljitvijo, da ne zmorejo niti skromne članarine 3 din na mesec, ker morajo računati z vsakim dinarjem, da jim ne zmanjka za sol. Seveda društvo navzlic svojemu neprestanemu prizadevanju ni moglo doseči vseh ciljev, ki si jih je stavilo. Zlasti obljubljenega zvišanja doklad je izostalo, kar je povzročilo mnogo nezadovoljstva med

upokojenci. Posrečilo se je sicer doseči rednejše nakazovanje pokojnin, ni bilo pa mogoče uspeti z zahtevo, naj se za upokojence odpravi plačevanje kuluka in izrednega prispevka k uslužbenskemu davku. Stalno zviševanje drž. dohodkov, o katerem poročajo tudi službene objave in uradne statistike, vzbuja v upokojencih vtisk, da morejo zahtevati zvišanje svojih preskromnih prejemkov. Sicer pa to ne bi bilo niti

zvišanje, temveč le povrnitev odvzetih nekdanjih prejemkov.

Po poročilu preglednikov so zborovalci sprejeli pohvalno razrešnico za ves odbor, nato so pa izvolili nove odbornike. Za predsednika je bil spet soglasno izvoljen g. dr. Ivo Vrtačnik, za odbornike pa sledeči gg.: Ivan Abram, Albin Adlešič, Franjo Arko, Ivan Fink, Anton Jagodic, Karla Modic, dr. Milan Papež, Anton Spende, Štefan Škerk, dr. Franc Vidic, Josip Wester, Ivan Zovič in Matej Žgajnar, za njih namestnike Alojzija Janežič, Vladimir Abram, Mihael Žerjav, Venceslav Černigoj, Anton Minkuš in Ivan Poharc, za preglednike računov pa Franc Gorčnik in Martin Kovač.

Po volitvah je pred koncem zborovanja odbornik g. dr. Fran Vidic prebral resolucijo, ki ugotavlja, da znižanje prejemkov iz leta 1935. še ni bilo odpravljeno in da so bili upokojenci tudi lansko jesen prezrti, ko so bile doklade vsaj deloma vrnjene aktivnim uslužbencem. Navzlic naraščajoči draginji se pokojnine ne zvišajo, zato je potrpljenje upokojencev že izčrpano. Njihovi prejemki ne zadoščajo niti za dostojna stanovanja, obleko, niti za prehrano, ki se je prav zadnji čas spet izredno hudo podražila. Zato je nujno potrebno, da se prejemki vsem upokojencem kar najprej izdatno zvišajo.

S tem je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

Vestnik

Tistim, ki se jih tiče! Vsota zaostankov na naročnini, katero nam dolgujejo naročniki, je spet dosegla tako višino, da že ogroža obstoj našega lista. Naj pomislijo vsi ti zaostankarji, da moramo vse obveznosti sproti poravnati in da tako neredno plačevanje naročnine močno ovira vsako delo in hkrati predstavlja hudo nevarnost za točno izhajanje lista. Zato pričakujemo, da se bodo zamudniki končno le zgenili in poravnali svoje dolgove, ki gredo že v lepe tisočake. Za posameznika znesek ni velik, v množini se nam pa le obično pozna.

Vabilo na sodelovanje. Vse aktivne in upokojene tovariše najvljudneje vabimo, da se uvrste v krog sotrudnikov našega lista. Zlasti pogrešamo stalnih dopisov z dežele. Tudi iz Maribora, Kranja, Ptuja, Celja, Novoga mesta, Murske Sobote in drugih mest se le redkokdaj oglasi kdo. Vabimo vse, naj pridno dopisujejo v naš list, ki bo mogel biti res aktualen samó, če ga bomo podpirali vsi brez izjeme.

Spet nov grob. Dne 30. maja je umrl v Ljubljani na Glincah bibliotekar juridične fakultete ljubljanskega vseučilišča, Jože Medvešek. Pokojnik, ki je bil po rodu primorski Slovenec, je bil več let uradnik v centralni knjižnici višjega deželnega sodišča v Ljubljani, kjer si je kot ljubezniv tovariš in vesten uradnik pridobil mnogo prijateljev. Bil je agilen član in odbornik Društva zemljiškoknjižnih uradnikov, kjer se je vneto udeleževal, prav tako je bil tudi od vsega početka naš zvest naročnik. Plemenitemu pokojniku, ki ga je zaradi njegovega zares blagega in močnega značaja

vsakdo spoštoval, bodi ohranjen lep spomin!

Nezdravi pojavi. Uvodnik, ki ga je pod tem naslovom objavil naš list dne 15. maja, je prinesel v hrvatskem prevodu zagrebški »Naš Glas« dne 1. junija. Uvodoma dostavlja sledeče: »Ker je pisec g. A. L. pravilno očrtal naše razmere, ki morajo in morejo vsakega stanovsko zavednega in tovariški čutečega javnega nameščenca dovesti do resnega razmišljanja, prinašamo članek v celoti, ker se z njegovimi izvajenji v vsem strinjamo.«

Zvišanje mezd monopolskim delavcem. Samostojna uprava drž. monopolov je zvišala mezde nestalnim monopolskim delavcem in sicer za 25 % do 5 %. Zvišanje se ravna po dosežani višini mezde in znaša pri dnevni mezdi 20 din zvišanje 25 %. Delavci, ki pa prejema več kot 35 din na dan, bodo dobivali mezdo zvišano samó za 5 %. Zvišanje velja od 1. junija naprej in velja samo za nestalne monopolske delavce, medtem ko bodo stalnim monopolskim delavcem zvišani prejemki z novim pravilnikom, ki bo v kratkem izšel. S tem zvišanjem se bodo povečali izdatki za delavske mezde za približno 15 milijonov dinarjev na leto. — Ko objavljamo to razveseljivo vest, se vprašujemo, kdaj bomo mogli sporočiti enako pohvalno odločitev vlade, da se tudi nam zvišajo prejemki.

Doklada za otroke — vajence. Na prošnjo za pojasnilo ponovno opozarjamo, da po uredbi o dokladah drž. upokojencem, kakor tudi aktivnim uslužbencem ne pripada doklada za otroke, starega nad 16 let, ki se šola kot obrtniški ali trgovski vajenec. Doklada ne pripada staršem zanj tudi če učni mojster vajencu ne plačuje prav nobene nagrade in čeprav ga popolnoma vzdržujejo starši sami. To velja za otroke, stare nad 16 let. Če je pa mlajši otrok obrtniški ali trgovski vajenec, ne pripada zanj doklada, če ima več kot 150 din nagrade na mesec ali pa če ga mojster brezplačno vzdržuje. — Ta določila so gotovo trda in nesocialna, ker zadenejo ravno gmotno najšibkejša. Pa tudi smiselna ni ta določba, da se učenje pri obrtniku ali trgovcu ne smatra kot zadosten razlog za priznanje doklade za otroke tudi po 16. letu starosti, ko bi se zanj izplačevala doklada, če bi obiskoval otrok šolo in to celo do 23. leta starosti. Naloga naših stanovskih organizacij bi bila, da pri prihodnji spremembi uredbo o dokladah dosežemo tudi korekturo te določbe.

Zdravljenje pomožnega osebja v bolnicah. Finančno ministrstvo je izdalo pojasnilo od 13. aprila 1938., št. 11.820/L., glede pravice uživalcev osebne in rodbinske podpore iz podpornega sklada pomožnih uslužbencev do zdravljenja. Pojasnilo ugotavlja, da s tem, ker prejemajo osebno ali rodbinsko podporo, ti uživateli podpore še niso izgubili lastnosti vplačevalcev v navedeni podporni sklad, temveč so samo toliko časa, dokler podeljeno jim podporo uživajo, oproščeni vplačevanja vanj. To jasno sledi iz določbe čl. 34. uredbe o podpornem skladu pomožnega osebja v službi države, po kateri ima družina umrlega uživalca osebne podpore pravico do podpore za pogreb. Če se ti uživalci podpore ne bi smatrali kot vplačevalci v podporni sklad, potem bi iz te njihove lastnosti ne mogle izvirati no-

bene druge pravice po navedeni uredbi. Zato imajo vsi, ki uživajo osebne podpore, njihove družine kakor tudi vsi, ki uživajo rodbinske podpore, pravico do brezplačnega zdravljenja v javnih bolnicah pod splošnimi pogoji pravilnika o boln. taksah od 27. sept. 1934., S. št. 20.000. To stališče zastopa tudi ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, odobrila ga je pa tudi glavna kontrola.

Selsko dostavljanje pošte. Znano je, da se zaradi pomanjkanja osebja, zlasti pismošoj, polagoma odpravlja dostavljanje pošte po deželi, tako imenovana »selska dostava«. O škodi, ki nastaja za prebivalstvo, ker ne dobiva več redno svoje pošte, kakor je to navajeno že dolga desetletja, in o škodi za dohodek pošte, nam poda jasno podobo sledeči izvleček iz članka, ki ga je objavil »Slovenski poštar«: »Da po nekaterih direktivah te institucije ne poznajo, povemo samo to, da tam selskih pismošoj radi male množine pošiljk za vasi — ne potrebujejo. Poglejte si enkrat, bi človek rekel onim, ki nam polagoma selsko dostavo demontirajo, našega selskega pismošoja, ko gre na dostavo. Na hrbet si oprta težak nahrbtnik, poln raznih časopisov, od dnevnikov do mesečnikov, torba pa se mu bohoti polna pisem, dopisnic in drugega materiala. Saj zato, ker narod veliko piše in prejema veliko pošte, zato dajejo slovenske pošte poštni upravi toliko dohodkov. Zato pa je narod tudi upravičeno ogorčen, ako se ukinja selska dostava. Sicer pa smo prišli že tako daleč, da se mora sem ter tja ukinjati dostava celo po večjih mestih.«

Obleke kemično čisti, barva, plislra in ilka tovarna J. O. S. REICH.

Našim organizacijam. Društva, ki žele, da se vabila na njihove občne zборе, ali sploh kake druge njihove prijave priobčijo v našem listu po večkrat, naj pošljejo toliko izvodov teh naznanil, oziroma vabil, kolikor objav žele. S tem znatno olajšajo delo uredništva, sebi pa zagotove zanesljivo večkratno objavo.

Reklamacije. Opozarjamo vse p. n. naročnike, da po novih poštinih predpisih reklamacije za neprežete številke lista niso več proste poštnine. Če kaka številka slučajno izostane, naj p. n. naročniki reklamacije na upravništvo lista pravilno frankirajo.

Iz organizacij

Našim organizacijam! Uredništvo vabi s tem vnovič vse strokovne, stanovske in gospodarske organizacije drž. uslužbencev in upokojencev, ki nimajo lastnih glasil, naj mu dostavljajo redno in pravočasno vse važnejše vesti, ki se tičejo njihove stroke, predvsem izčrpana poročila o občnih zbiorih in društvenih sestankih ter sploh vsa poročila o strokovnem in organizacijskem gibanju. Na isti način bi si te organizacije mogle tudi poenostaviti obveščanje članstva, tajniki pa bi se razbremenili. Namesto z okrožnicami od moža do moža, naj se obveščajo člani z objavami v našem listu! Uredništvo je pripravljeno otvoriti za posamezne stroke posebne stalne rubrike, v katerih bi dotične organizacije mogle redno obveščati svoje članstvo.

Združenje učitelstva meščanskih šol ima letos svoj redni občni zbor v dneh 3. in 4. julija, in sicer v Sarajevu. Zborovanja, na katerem bodo obravnavali važne stanovske zadeve, se udeležijo tudi odposlanci ljubljanske sekcije in več društvenih članov iz Slovenije.

Zborovanje uradnikov finančne kontrole. Dne 10. in 11. julija bo v Beogradu II. redni občni zbor Združenja uradnikov finančne kontrole. Organizacija zborovanja ni sklicala v mesecu juniju, kakor to določajo pravila, ker je pričakovala, da bo do običnega zbora že podrobneje poučena o novem zakonu o organizaciji finančne kontrole. Finančno ministrstvo je bilo naproseno, da dovoli članom po dva dni dopusta, odbornikom organizacije pa po štiri dni.

Železničarski izlet na Bolgarsko. Izletno vodstvo ljubljanskega oblastnega odbora UJNZB je izdelalo načrt potovanja društvenih članov v Bolgarijo. Izlet bo v drugi polovici meseca avgusta in bodo udeleženci obiskali Sofijo in Varno, nato pa Carigrad, Solun in Atene. Vrnejo se preko Oplenca. Potovanje bo trajalo približno deset dni in bodo celotni stroški za prehrano, prenočišča, izlete in ogleda znašali nekako po 800 din za udeležence.

Prenočišče za železniške uradnike v Beogradu. Združenje železniških uradnikov ima v poslovnih prostorih oblastnega odbora organizacije v Beogradu članom, ki prihajajo v prestolico, na razpolago gostinjsko sobo za prenočevanje. Ta soba je v Lomini ulici št. 12.

Občni zbor pogodbenih poštarjev. Sredi maja je imelo Društvo državnih pogodbenih poštarjev za dravsko banovino svoj redni občni zbor v Ljubljani. Zborovanja se je udeležilo 48 članov, s pooblastili jih je bilo zastopanih pa še 87 članov. Nave-

»To bi bil prav tako mogel reči tudi Jules!« je pomislila Alina vsa preplašena.

»Moj delovni čas«, je nadaljeval, »je od devetih zvečer do treh jutraj. Od štirih do ene popoldne spim. Tedaj me ne sme nihče motiti. Od petih do sedmih zvečer sprejemam obiske v poslovnih zadevah. Pod nobenim pogojem se ta red ne sme kršiti. Rad imam točnost kakor v kakem državnem uradu.«

»Saj ti vendar čisto urejeno živiš?« je vprašala Alina in se zgrozila.

»Ampak seveda. Kaj si pa vendar mislila? Moj poklic je preveč naporen, da bi si smel dovoljevati lahkomišelnosti kakega bohéma.«

Alina je zavzdihnila. »Obljubil si mi, da mi boš dovolil pomagati ti pri delu?« Spomnila se je svojih sanjarij o predrznih vliomih v banke in draguljarne... Z revolverjem v roki je strahovala tri policiste — rešila Gastona in pajdaše. —

»Seveda, ljubica. Važen posel sem ti namenil. Vodila mi boš knjigovodstvo. Moj višji knjigovodja Georges je predobro pozna vse moje zadeve. Nikoli ni prav, če uslužbenci vedo preveč podrobnosti!«

Alina je vsa prestrašena vstala. Molče ga je pogledala in prevzel jo je obup, ko je videla kako neusmiljeno, kakor cape, odpada od njega božanski sij, ki mu ga je sama stkala.

»Prav za prav, ljubo dete«, je nadaljeval, »bi se lahko že nocoj malce uvedla.

V moji delavnici, v pisalniku, tretji predal na desno, ključ št. 8C, leže poslovne knjige. Oglej si predvsem različne konte in preračunaj vrednost vknjiženih draguljev v dolarje. Glej, da se kmalu privadiš, prihranila mi boš drago delavno moč, tebi bo pa itak v zabavo.«

V zabavo! Vsa potrta je odšla Alina iz sobe. Globoko zamišljena je stopala po stanovanju. Naenkrat so se ji sobe zazdele neznosno ozke in nizke. Stopila je na cesto in sprva brez cilja taval po mestu. Torej tako je tisto žareče življenje s pustolovcem, ki naj bi jo odrešilo njene privajene enakomernosti? Torej tak je Gaston, predrzni pustolovec — doma! Razočaranje ji je mučno stisnilo srce.

Nato se je nenadoma odločila in odšla proti svojemu zakonskemu stanovanju. »Tri tedne sem bila zdoma«, je premišljala. »Zdaj se Jules kmalu vrne. Niti ne sanja se mu nič o vsem, dobričini! Može, ki vse življenje prebijejo s tem, da delajo za svoje žene, nimajo nikoli niti pojma o njih...«

V budoarju je našla brzojavko: »Pridem nocoj, vesel sem se na svidenje. Jules.« Kakor da ni nikoli odšla zdoma, se je oblekla v belo japonsko haljo in legla s knjigo v roki na divan, da počaka Julesa. Mila, prijateljska nežnost se ji je zbudila zanj, tista spravljiva toplota, ki jo občutijo ženske, kadar spoznajo, da je njihov mož vseeno še boljši od ljubimca.

deno društvo ima zdaj 206 članov, od teh je 30 odpravnikov oz. pomočnikov, ostali so pogodbeni poštarji. Neorganiziranih je še 71 uslužbencev te kategorije. Društvo je marljivo delovalo, vendar navzlic vsemu prizadevanju ni moglo doseči pomembnejših uspehov. Prošnjo za polovično vožnjo

po železnici je prometno ministrstvo sicer zavrnilo, vendar društvo nadaljuje akcijo v ti smeri. Tudi vprašanje podržavljenja pokojninskega sklada pogodbenih postarjev je na poti do uresničenja. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Jože Kert.

Upokojenec

Vse gg. tovariše upokojence ponovno najvljudneje prosimo, da povsod agitirajo za naš list in mu pridobivajo novih naročnikov, ker le dovolj močno število stalnih in točno plačujočih naročnikov jamči za obstoj in napredek lista. — Uprava.

Vlagajte pravočasno prijave za drag. doklade! Vsak upokojenec, ki si pridobi pravico do draginske doklade (n. pr. ob upokojitvi, ob poroki, ob rojstvu otroka, ob odložitvi obrta), mora najkasneje v treh mesecih predložiti finančni direkciji prijavo na predpisanem formularju. Kdor ta rok zamudi, izgubi pravico do doklade za ves minuli čas in bo prejel doklade šele od prvega dneva prihodnjega meseca po vložiti prijave. To velja za osebo in za družinsko draginsko doklado, ki se za nazaj v nobenem primeru ne prizna.

Doklada za hčer-gospodinj. Ker premmogi upokojenci ne poznajo veljavnih predpisov, objavljamo, da pripada rodbinska doklada upokojencem izjemoma tudi še po dovršenem 16. letu starosti za hčer, ki svojemu očetu vdovcu gospodinj. Doklada pripada do omočitve hčere, najdlje pa do njene polnoletnosti, torej do dovršenega 21. leta starosti. Za starejše hčere, ki gospodinjijo očetu, upokojencem rodbinska doklada ne pripada.

Pogrebne. Da se izplačilo zakonske pogrebne ne zavleče, naj preostali svojci umrlih aktivnih ali upokojenih drž. uslužbencev vselej, kadar prosijo za pogrebno, prilože prošnji tudi račun pogrebnih stroškov, ki pa mora biti izstavljen izrečno na ime prosilca pogrebne. To je važno v primerih, kjer je plačal pogrebne stroške kdo drugi (na pr. kak pogrebni sklad, društvo, zadruga), ne pa oseba, ki prosi za priznanje pogrebne. Zato naj se v takih primerih izstavi pogrebni račun na prosilčevo ime.

Vabilo k pristopu k Društvu upokoj. učit. za dravsko banovino v Ljubljani

V društvo se sprejemajo upokojeni učitelji(-ce), njih soproge in vdove ter vsi drugi upokojenci(-ke), neglede na stroko, njih žene in vdove.

Društvo izplačuje po smrti vsakega svojega člana tolikokrat po 6 din njegovim postavnim dedičem, kolikor šteje društvo članov. (Sedanja posmrtnina znaša dobrih 2200 din.) Čim več bo članov, tem višja bo ta posmrtnina. Na novo pristopivši člani plačajo 5 din pristopnine, 5 din za upravne stroške in 18 din za prve tri smrtne primere, skupno 33 din. Vsa vplačila se vrše po poštnih položnicah, ki jih prejmejo člani od društva proti mali odškodnini. Za

vsak smrtni primer je plačati 6 din in letno 5 din za upravne stroške. Več izve vsak član iz društvenih pravil, ki jih prejme po vstopu proti odškodnini.

Tovariši(-ce) in drugi državni upokojenci, pristopajte sami k društvu in pregovarjajte k pristopu še druge svoje tovariše(-ice). S tem obvarujete svoje velike skrbi za primer vaše smrti in olajšate ob takih težkih prilikah njih že itak žalostni in bedni položaj.

Nadaljnja pojasnila daje društvo samo v Ljubljani. To vabilo velja za sedanja pravila.

Socialno delo

Učiteljska samopomoč. Začetek aprila je bil v Mariboru občni zbor Učiteljske samopomoči. Prednica te zadrage je bila »Jubilejska samopomoč v Ljubljani«, ustanovljena v avgustu 1898. z namenom, preskrbeti svojcem umrlih članov posmrtnino. Sedanje ime je dobila leta 1920. S 1. januarjem 1932. je pričela Učit. samopomoč posloovati kot zadruga. Naslednje leto je ustanovila podporni sklad, iz katerega daje članom v bolezni ali drugih stiskah brezobrestna posojila do 5000 din. Ta sklad je imel konec leta 1937. že 170.000 din premoženja. V štirih letih, odkar deluje, je bilo iz podpornega sklada dano 331 prosilec podpora za 680.698 din. V ta sklad se vplača od vsake posmrtnine 1%. Novi zadrugniki vplačujejo v sklad po 60 din. — Leta 1933. je bil ustanovljen tudi starostni podporni sklad. Iz tega se plačujejo za najstarejše zadrugnike prispevki ob smrtnih primerih, tako da so ti najstarejši člani popolnoma oproščeni plačevanja. Polagoma bo prišel do te ugodnosti vsak član. V ta sklad se vplačuje po 1% od izplačanih posmrtnin. — Lani je umrlo 41 zadrugnikov. Po njih je izplačala zadruga 529.600 din posmrtnin.

Konec leta 1937. je imela zadruga 2614 članov, za 18. več kot začetek istega leta. Lani je 83 članov prejelo skupaj 180.363 din brezobrestnih posojil. Od svoje ustanovitve do konca 1937. je izplačala Učiteljska samopomoč za več kot 4,13 milijona din posmrtnin, kar dokazuje kako uspešno in koristno je bilo delovanje te učiteljske ustanove, ki praznuje letos že 40 letnico dela.

K zborovanju Učiteljske samopomoči. Star naročnik iz učiteljskih vrst nam je poslal dopis, v katerem se zavzema za predlog, ki ga je na zborovanju navedene zadruge stavil tov. Volavšek. Po tem predlogu naj bi se članom, ki so vsaj po 10 let že včlanjeni v zadrugi in so potrebni pomoči, v naprej izplačal v potrebi del posmrtnine. Če bi taki starejši in pomoči potrebni član na račun posmrtnine prejeli v potrebi vsaj po 500 do 1000 din, bila bi to zanje večja pomoč, kakor pa brezobrestno posojilo iz podpornega sklada te zadrage. To posojilo je treba vračati, kar je pa v takih primerih skrajno težavno. Na račun posmrtnine izplačani zneski bi itak prišli v dobro otrokom članov. Na žalost je bil navedeni predlog na zborovanju odklonjen.

Nove knjige

»Mladika«. Izšlo je letos že šest snopcev, te lepe ilustrovane družinske revije, ki objavlja uvodoma celoletno povest »Zbegano gnezdo«. Napisala jo je Cveta Stojanova. Nadaljujejo se tudi mladostni spomini Ivana Zorca »V nove zarje«. V listu sodeluje večje število leposlovcev, ki prispevajo krajše črtice in pesmi. Po daljšem odmoru se je uvrstil med sotrudnike spet Bogdan Kozak. Med poučnimi članki so spisi o lovcih na mikrobe, o mamutih, razne tehnične razprave, sestavki za družino, gospodinske drobtine in drobiž za mladino. Revija je lepo ilustrovan. Objavila je že drugo zbirko poljskih lesorezov, zanimiva primera motiva »Melanholija« v nemški umetnosti, zbirko reprodukcij po delih slikarjev bratov Šubicev, Bož. Jakca,

Alberta Sirkar in dr., lepe fotografske posnetke in slike k besedilu. »Mladika« se naroča pri Mohorjevi tiskarni v Celju in velja za vse leto 84 din. Priporočamo!

»Zdravje«. Prejeli smo dvojni 4/5. zvezek te edine slovenske poljudno-zdravstvene revije. Objavlja prav zanimivo gradivo, in sicer: Dr. Živko Lapajne: Preventiva tuberkuloze. Dr. I. Pirč: Zdravstveno stanje in asanacije v Sloveniji s posebnim ozirom na Belo Krajino. Kolajne. Kuga. Iz lekarne pragozda. Glasnik higienskih ustanov. Od tu in tam. Dobro da veš. — »Zdravje« se naroča v Ljubljani, Pred škofijo št. 1, kjer je upravništvo. Naročnina znaša 30 din na leto. Zelo zanimivi in poučni mesečnik vsem priporočamo.

Zadružne vesti

Poštni dom v Ljubljani. Iz poročil na občnem zboru zadruge »Poštni dom« v Ljubljani, je posneti, da je imela ta zadruga, ki posluje že 12 let, v minulemu letu 773 članov s 1664 deleži pristopnin. V bilanci je vrednost poštnega doma na Tyrševi cesti označena z 676.000 din, v resnici je pa lepo in prostorno poslopje, ležeče na zelo prometnem kraju, dosti več vredno. V minulemu letu so odpisali 54.000 din. Zadruga ima komaj za 121.000 din dolga nasproti članom, ki so podpisali svojčas notranje zadružno posojilo. Odkupila je od ljubljanske sekcije Združenje uradnikov

p. t. t. stroke deleže v korist stavbnega sklada za poštarsko okrevališče na Pohorju. Ker je finančni položaj zadruge zelo zadovoljiv, je mogla znižati poštarskim organizacijam, ki imajo v najemu prostore v domu, najemnino na minimum. V domu so poštarnim uslužbencem na razpolago prenočišča po 10 din za noč. Člani zadruge »Poštni dom« pa plačajo za prvo prenočevanje po 8 din, za vsako nadaljnje pa le po 5 din. — Uspehi te agilne zadruge dokazujejo, da je s složnim in smotnim delom mogoče doseči velike koristi za ves stan, čeprav gmožna sredstva niso bogata.

**PORAVNAJTE
NAROČNINO!**

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

KNJIGARNA

Ljubljana

Frančiškanska ulica 6
Telefon št. 3397

Maribor

Palača Banovinske hranilnice
Telefon št. 2628

Izdeluje diazo-amoniak-papir »JASNI«
za kopiranje načrtov, ki je edini 100%
domač izdelek te vrste v državi!

Učiteljske tiskarne

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira pisemskega papirja, razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte ceniki!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.